

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 384/2016-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Jany Baricovej a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti spoločnosti FORUM INVEST, a. s., Pribinova 25/4195, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou AS Legal s. r. o., Hlučínska 1/11, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Šulva, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 137/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti FORUM INVEST, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 137/2007 p o r u š e n é b o l i .

2. Spoločnosti FORUM INVEST, a. s., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava V je p o v i n n ý uhradiť spoločnosti FORUM INVEST, a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 545,68 € (slovom päťstoštyridsaťpäť eur a šesťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárii AS Legal s. r. o., Hlučínska 1/11, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 384/2016-11 zo 7. júna 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti FORUM INVEST, a. s., Pribinova 25/4195, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 137/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že 30. novembra 2007 podala na Okresnom súde Bratislava V žalobu o určenie vlastníctva k listinným akciám. Okresný súd Bratislava V túto žalobu rozsudkom č. k. 23 Cb 137/2007-162 z 11. novembra 2008 zamietol. Sťažovateľka podala proti uvedenému rozsudku odvolanie, ktorému Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací vyhovel a uznesením č. k. 1 Cob 72/2009-280 z 18. júna

2009 rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie sa opakovali obdobia nečinnosti a nesprávnej činnosti, a preto podala sťažovateľka predsedovi súdu na priedaň sťažnosť, ktorú vyhodnotil ako dôvodnú. Z listu vyplýva prijatie opatrenia spočívajúceho v tom, že vzhľadom na dĺžku konania vec bude sledovať do jej právoplatného skončenia, no napriek tomuto opatreniu vec nebola dodnes právoplatne skončená, z čoho sťažovateľka usudzuje, že dané opatrenie predsedu súdu sa zjavne míňa účinku. Druhýkrát okresný súd rozhodol v merite veci až rozsudkom č. k. 23 Cb 137/2007-721 zo 7. apríla 2014, ktorý bol uznesením odvolacieho súdu č. k. 2 Cob 176/2014-756 z 13. októbra 2015 zrušený. Vec nie je dosiaľ právoplatne rozhodnutá.

3. Podľa názoru sťažovateľky k neprimeranej celkovej dĺžke konania okrem samotnej nečinnosti významne prispela nesústredená činnosť okresného súdu, ktorý sa opakovane dopustil či už vecných alebo procesných chýb, ktoré mali za následok následné konanie na odvolacom súde a už dvakrát viedli k zrušeniu jeho rozhodnutí a vráteniu veci na opätovné rozhodnutie, čo prispelo k predĺženiu celkovej dĺžky konania. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla, že trvanie napadnutého konania (viac ako 8 rokov v čase podania ústavnej sťažnosti) je už samo osebe neprimerané a konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako v jej prípade, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Sťažovateľka je toho názoru, že samotné konštatovanie porušenia jej práv vzhľadom na charakter a rozsah tohto porušenia jej neposkytne dostatočné zadost'učinenie, čo odôvodnila tým, že takéto dlhé konanie má na ňu výrazne negatívny vplyv, najmä vzhľadom na nemožnosť podieľať sa na riadení akciovej spoločnosti a postupne klesajúcu hodnotu akcií, ktorých určenia vlastníctva sa v konaní domáha, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že po takom dlhom čase sa významne znižuje pravdepodobnosť, že akcie budú mať aj po právoplatnosti rozhodnutia reálnu hodnotu, o čom svedčí aj skutočnosť, že na akciovú spoločnosť (emitenta sporných akcií) bol medzičasom v priebehu konania vyhlásený konkurz. Sťažovateľka preto požaduje primerané finančné zadost'učinenie vo výške 8 000 €.

5. Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava V v konaní vedenom vedenom pod sp.zn. 23 Cb 137/2007 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava V prikazuje v konaní vedenom pod sp.zn. 23 Cb 137/2007 konať bez zbytočných prieťahov a prejednať záležitosť v primeranej lehote.

3. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 8.000 EUR a náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby v sume 363,79 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný vyplatiť sťažovateľke na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr. 2087/2016 doručeným ústavnému súdu 3. augusta 2016, v ktorom okrem iného uviedol, že napadnuté konanie sa začalo podaním žaloby na súde 30. novembra 2007 a jeho predmetom bolo určenie vlastníctva k listinným akciám na meno spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia. Predseda okresného súdu ďalej uviedol, že prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) neboli dané, že prieťahy spôsobené súdom vzhľadom na skutkovú náročnosť preukazovania vlastníctva akcií nezistil a že podstatný vplyv na dĺžku konania a rozhodnutie súdu vo veci mali neprítomnosť žalovaného, resp. jeho štatutára, zabezpečovanie dôkazov zo strany spoločnosti [REDACTED], ako aj žalovaného.

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj prehľad doterajšieho priebehu napadnutého konania spolu s uvedením vykonaných úkonov zo strany okresného súdu.

7. K vyjadreniu predsedu okresného súdu k sťažnosti sa sťažovateľka vyjadrila v podaní doručenom ústavnému súdu 19. augusta 2016, v ktorom uviedla:

«... Predseda Okresného súdu Bratislava V v podanom stanovisku zhrňa úkony súdu a účastníkov konania, pričom z tohto zhrnutia sú zrejmé tak niektoré dlhšie úseky nečinnosti medzi jednotlivými úkonmi súdu, ako aj celková neprimeraná dĺžka konania, kedy uplynulo takmer 9 rokov medzi podaním žaloby dňa 30.11.2007 a zatiaľ posledným úkonom súdu - rozhodnutím zo dňa 24.5.2016, ktoré bolo sťažovateľke doručené až dňa 27.7.2016... Predseda Okresného súdu Bratislava V v podanom stanovisku tiež nijako nepopiera namietané prieťahy či dĺžku konania, avšak tieto pripisuje „skutkovej náročnosti preukazovania vlastníctva akcií“, neprítomnosti druhej strany - odporcu, resp. jeho štatutára a zabezpečovaniu dôkazov zo strany akciovej spoločnosti [REDACTED], ako aj zo strany sťažovateľky...“

Pokiaľ ide o skutkovú náročnosť preukazovania vlastníctva akcií, sťažovateľka so stanoviskom predsedu Okresného súdu Bratislava V nesúhlasí a v podaní uviedla, že „... V konaní bolo sporné (a odvolací súd opakovane vyjadril zhodný právny názor), či sťažovateľka previedla na odporcu listinné akcie, ktorých určenia vlastníctva sa v konaní domáha. Sťažovateľka pripúšťa, že preukazovanie vlastníctva akcií, ich rubopisovanie a odovzdanie nadobúdateľovi môže byť v niektorých prípadoch skutkovo zložité, avšak nie v tejto veci, kde treba upozorniť na dôležitú skutočnosť, ktorú vyzdvihuje... aj samotný Okresný súd Bratislava V, a to, že: „... k predloženiu listinných akcií na meno... v konaní nikdy nedošlo...“ (s.l 1 rozsudku OS Bratislava V z 24.5.2016), teda odporca počas celého konania nijako neosvedčil jedinú spornú skutočnosť, a to svoje tvrdenie, že došlo k prevodu vlastníctva akcií zo sťažovateľky na odporcu. V takýchto konkrétnych okolnostiach rozhodne nemožno hovoriť o skutkovej náročnosti preukazovania vlastníctva akcií...»

Pokiaľ ide o voľbu efektívneho spôsobu vedenia konania, sťažovateľka v predmetnom vyjadrení k vyjadreniu predsedu okresného súdu k sťažnosti uviedla, že «táto je plne v kompetencii konajúcej sudkyne a je úlohou súdu v rámci konania použiť také dostupné prostriedky, ktoré v čo možno najväčšej miere zabezpečujú rýchlosť a plynulosť konania. Nedostatky v tejto činnosti súdu potvrdzuje aj skutočnosť, že sťažovateľka už dňa 23.11.2009 podala sťažnosť predsedovi Okresného súdu Bratislava V na prieťahy v konaní, ktorú predseda súdu listom zo dňa 26.11.2009 vybavil ako podanú dôvodne, pričom z listu

vyplýva prijatie opatrenia: „Vzhľadom na dĺžku konania vec budem sledovať do jej právoplatného skončenia.“ Na druhej strane, sťažovateľka si nie je vedomá, že by vlastnou činnosťou (mimo toho, že v súlade so zákonom dvakrát úspešne využila právo podať proti rozhodnutiu súdu odvolania) akýmkoľvek spôsobom prispela k neprimeranej celkovej dĺžke konania v trvaní takmer 9 rokov...».

8. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označeného článku ústavy, listiny a dohovoru.

II.

9. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom zistil ústavný súd takýto celkový prehľad priebehu napadnutého konania:

- žaloba bola podaná na Okresnom súde Bratislava III 30. novembra 2007 (sp. zn. 22 Cb 251/2007),

- 12. decembra 2007 – spis bol postúpený Okresnému súdu Bratislava V (sp. zn. 23 Cb 137/2007),

- po vydaní uznesenia č. k. 23 Cb 137/2007-35 z 10. januára 2008 o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia a uznesenia č. k. 23 Cb 137/2007-41 z 12. februára 2008 o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť súdny poplatok za návrh na vydanie predbežného opatrenia bol nariadený termín pojednávania na 31. marec 2008,

- pojednávanie nariadené na 31. marec 2008 bolo odročené z dôvodu predvolania svedkov, rovnako aj pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. apríl 2008,

- pojednávanie nariadené na 23. jún 2008 bolo odročené na neurčito z dôvodu zisťovania adresy štatutárneho zástupcu žalovaného a výzvy pre žalovaného na doplnenie dôkazov,

- uznesením č. k. 23 Cb 137/2007-119 zo 16. septembra 2008 okresný súd pripustil zmenu žaloby (doručenú 11. júla 2008),

- 8. októbra 2008 bol nariadený termín pojednávania na 11. november 2008, na ktorom bol vyhlásený rozsudok (žaloba bola zamietnutá a žalovanému nebola priznaná náhrada trov konania,

- 23. decembra 2008 – žalobca podal proti rozsudku č. k. 23 Cb 137/2007-162 z 11. novembra 2008 odvolanie,

- 3. februára 2009 – žalobcovi bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie,

- 12. marca 2009 – spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu ,

- 16. júla 2009 – spis bol vrátený z krajského súdu, keď krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 72/2009-280 z 18. júna 2009 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 23 Cb 137/2007-162 z 11. novembra 2008 a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie z dôvodu neúplne zisteného skutkového stavu veci a z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom žalobcovi (neumožnil žalobcovi vyjadriť sa k obrane žalovaného prezentovanej vo vyjadrení z 10. novembra 2008 a k dôkazom ním navrhnutých, tieto dôkazy ani nevykonal a na základe nich vo veci rozhodol), pričom vyriekol, že úlohou okresného súdu bude zistiť dokazovaním, či došlo k postupnému prevodu akcií na žalovaného a až po takto zistenom skutkovom stave vo veci rozhodnúť,

- úkonmi vykonanými v čase od 25. novembra 2009 do 23. februára 2010 okresný súd zadovážoval dôkazy v zmysle zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu,

- pojednávanie nariadené na 18. máj 2010, ako aj pojednávania nariadené na 6. september 2010 a 4. október 2010 boli odročené za účelom doplnenia dokazovania,

- ďalšie pojednávanie vo veci bolo 15. marca 2011 nariadené na 9. máj 2011,

- 21. marca 2011 bolo vydané uznesenie č. k. 23 Cb 137/2007-523 o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania, proti ktorému podal žalovaný 6. apríla 2011 odvolanie,

- od 25. marca 2011 do 26. apríla 2011 – spis bol na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky z dôvodu podnetu žalobcu na vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti voči zákonnej sudkyni,

- pojednávanie nariadené na 9. máj 2011 bolo odročené na neurčito z dôvodu predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti uzneseniu

o zamietnutí návrhu na prerušenie konania č. k. 23 Cb 137/2007-523 z 21. marca 2011; spis bol predložený krajskému súdu 11. mája 2011,

- 14. marca 2012 bol spis vrátený z krajského súdu spolu s uznesením č. k. 2 Cob 193/2011-565 z 12. marca 2012, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 23 Cb 137/2007-523 z 21. marca 2011,

- pojednávanie nariadené na 2. októbra 2012 bolo odročené na žiadosť žalovaného pre jeho práceneschopnosť na 29. január 2013,

- 14. január 2013 –okresnému súdu bol doručený návrh žalovaného na prerušenie konania,

- pojednávania konané 29. januára 2013 a 19. februára 2013 boli odročené pre účely predvolania svedkov,

- 28. februára 2013 bolo vydané uznesenie č. k. 23 Cb 137/2007-625 o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania, proti ktorému sa žalovaný odvolal,

- 5. apríla 2013 došlo k zrušeniu termínu pojednávania nariadeného na 22. apríl 2013 z dôvodu podania odvolania žalovaným,

- 19. apríla 2013 – spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného,

- krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 170/2013-654 zo 16. júla 2013 uznesenie okresného súdu potvrdil; spis vrátený z krajského súdu 13. augusta 2013,

- 2. októbra 2013 bol nariadený termín pojednávania na 4. február 2014, ktoré bolo rovnako ako pojednávanie 24. marca 2014 odročené z dôvodu doplnenia dokazovania,

- 7. apríla 2014 bol vyhlásený rozsudok č. k. 23 Cb 137/2007-721; žaloba bola opäť zamietnutá a žalovanému nebola priznaná náhrada trov konania,

- 17. júna 2014 bolo proti rozsudku č. k. 23 Cb 137/2007-721 zo 7. apríla 2014 doručené odvolanie žalobcu,

- 8. júla 2014 bolo k rozsudku č. k. 23 Cb 137/2007-721 zo 7. apríla 2014 vydané opravné uznesenie,

- spis bol predložený krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní žalobcu 15. augusta 2014,

- 6. novembra 2015 – spis bol vrátený z krajského súdu, ktorý uznesením č. k. 2 Cob 176/2014-756 z 13. októbra 2015 zrušil rozsudok okresného súdu č. k.

23 Cb 137/2007-721 zo 7. apríla 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie opätovne z dôvodu, že súd prvého stupňa nevykonal dostatočné dokazovanie, hoci mu to bolo uložené uznesením odvolacieho súdu č. k. 1 Cob 72/2009-280 z 18. júna 2009 a jeho rozhodnutie je tak nepresvedčivé a nepreskúmateľné, čím okresný súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom,

- 21. decembra 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania na 24. máj 2016, na ktorom vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal na úhradu trov konania,

- 9. augusta 2016 podal žalovaný proti rozsudku č. k. 23 Cb 137/2007-784 z 24. mája 2016 odvolanie.

III.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, a základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorého má každý právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

15. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 OSP účinného do 30. júna 2016, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným

prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Na druhej strane Civilný sporový poriadok kladie oveľa väčšie nároky a požiadavky aj na strany sporu a ich nesplnenie sankcionuje stratou sporu (napr. čl. 8, § 132, § 150, § 151, § 153 a § 154 a ďalšie).

17. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

18.1 Pokiaľ ide o posúdenie veci podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, k tomuto ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého konania okresného súdu, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako žalobca, je rozhodovanie o žalobe o určenie vlastníctva k listinným akciám. Podľa názoru ústavného rozhodovanie o žalobách o určenie vlastníckeho práva tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nevykazuje znaky právnej zložitosti. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, ústavný súd pripúšťa, že preukazovanie vlastníctva akcií môže byť v niektorých prípadoch skutkovo zložitý, avšak súčasne je toho názoru, že v tomto prípade nemožno hovoriť o takej faktickej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimerane dlhý čas konania

okresného súdu, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené. Taktiež predseda okresného súdu v súvislosti s faktickou zložitou vecí vo vyjadrení k sťažnosti síce uviedol, že prieťahy spôsobené súdom vzhľadom na skutkovú náročnosť preukazovania vlastníctva akcií nezistil, avšak dôvody uvádzanej skutkovej náročnosti vôbec nešpecifikoval.

18.2 Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľky ako účastníka konania. Pri posudzovaní tohto kritéria ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by v súvislosti s dĺžkou konania bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľky, ktorá v predmetnom konaní vystupuje na strane žalobcu. Správanie sťažovateľky možno, naopak, hodnotiť ako aktívne a súčinnosťné, keďže sťažovateľka v priebehu konania žiadala súd o nariadenie termínu pojednávania (žiadosť žalobcu o nariadenie termínu pojednávania doručená okresnému súdu 31. augusta 2009), zdĺhavý postup súdu v predmetnej veci urgovala aj sťažnosťou z 23. novembra 2009 na zbytočné prieťahy v konaní a v konaní sa správala procesne disciplinovane, o čom svedčí jej účasť na všetkých nariadených pojednávaniach vo veci.

18.3 Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a dospel k názoru, že v období od postúpenia veci z Okresného súdu Bratislava III na príslušný okresný súd 12. decembra 2007 do 12. marca 2009, t. j. do predloženia veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti prvému rozsudku vo veci č. k. 23 Cb 137/2007-162 z 11. novembra 2008, konal okresný súd relatívne plynulo. Obdobie od 16. júla 2009, t. j. odo dňa vrátenia spisu okresnému súdu po rozhodnutí krajského súdu o odvolaní žalobcu proti rozsudku z 11. novembra 2008 do 15. augusta 2014, t. j. do predloženia veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti druhému rozsudku vo veci č. k. 23 Cb 137/2007- 721 zo 7. apríla 2014, už bolo však poznačené prevažne neefektívnou činnosťou okresného súdu. V tomto období okresný súd síce musel okrem samotného vykonávania dokazovania vo veci rozhodovať aj o dvoch návrhoch žalovaného na prerušenie konania (prvý návrh žalovaného na prerušenie konania bol okresnému súdu doručený 1. októbra 2010 a druhý návrh 14. januára 2013), čo prispelo k predĺženiu konania a viedlo v konečnom dôsledku aj k odvolacím konaniam pred krajským súdom spolu v trvaní približne 14 mesiacov (pretože žalovaný podal odvolania

proti rozhodnutiam okresného súdu o týchto jeho návrhoch) a vo veci nariadil viacero pojednávanií (18. mája 2010, 6. septembra 2010, 4. októbra 2010, 9. mája 2011, 2. októbra 2012, 29. januára 2013, 19. februára 2013, 4. februára 2014, 24. marca 2014 a 7. apríla 2014), k vyhláseniu druhého rozsudku č. k. 23 Cb 137/2007-721 došlo až 7. apríla 2014 na v poradí desiatom pojednávanií uskutočnenom okresným súdom po zrušení a vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob 72/2009-280 z 18. júna 2009, t. j. až po takmer približne 43 mesiacoch (neberúc do úvahy už spomínané obdobie 14 mesiacov trvania odvolacích konaní na krajskom súde), čo nie je možné v žiadnom prípade považovať za prejav efektívnej činnosti, resp. postupu okresného súdu v konaní. V súvislosti s návrhom žalovaného na prerušenie konania, ktorý bol okresnému súdu doručený 1. októbra 2010, nemožno opomenúť ani krátke obdobie nečinnosti okresného súdu, ktorý o predmetnom návrhu rozhodol až po uplynutí takmer šiestich mesiacov od jeho doručenia uznesením č. k. 23 Cb 137/2007-523 z 21. marca 2011. Za najmarkantnejší prejav neefektívnej činnosti okresného súdu ústavný súd považuje zrušenie rozsudku okresného súdu č. k. 23 Cb 137/2007-162 z 11. novembra 2008, ako aj jeho ďalšieho rozsudku vo veci č. k. 23 Cb 137/2007- 721 zo 7. apríla 2014 krajským súdom a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie v dôsledku podaných odvolaní proti predmetným rozsudkom okresného súdu zo strany žalobcu, keďže k zrušeniu prvého rozsudku okresného súdu z 11. novembra 2008 došlo z dôvodu „*neúplne zisteného skutkového stavu veci, ako aj z dôvodu odňatia možnosti žalobcu konať pred súdom*“ a k zrušeniu druhého rozsudku okresného súdu zo 7. apríla 2014 z dôvodu „*nevykonania dostatočného dokazovania vo veci okresným súdom*“ (hoci mu bolo doplnenie dokazovania uložené uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 1 Cob 72/2009 z 18. júna 2009), v dôsledku čoho bolo toto rozhodnutie okresného súdu podľa názoru odvolacieho súdu „*prekvapivé*“, pričom okresný súd „*svojím postupom, rozhodnutím a nedostatočným odôvodnením rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom*“. Nemožno pritom ponechať celkom bez povšimnutia, že zrušujúce rozhodnutia odvolacieho súdu sa vyznačujú značným formalizmom. Okresný súd 24. mája 2016 rozhodol vo veci v poradí už tretím rozsudkom č. k. 23 Cb 137/2007-784 tak, že žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal na úhradu trov konania. Predmetný rozsudok však nenadobudol právoplatnosť,

pretože okresnému súdu bolo 9. augusta 2016 doručené odvolanie žalovaného proti tomuto rozsudku.

19. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu trvalo viac než osem rokov v dôsledku prevažne neefektívnej činnosti okresného súdu a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde (neberúc do úvahy obdobie v trvaní približne 33 mesiacov, keď sa spis nachádzal na krajskom súde z dôvodu podaných odvolaní proti rozhodnutiam okresného súdu, ako aj obdobie približne jedného mesiaca, počas ktorého sa spis nachádzal na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky) považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako ani vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že označené práva sťažovateľky boli porušené.

IV.

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

21. Vzhľadom na to, že okresný súd 24. mája 2016 vyhlásil rozsudok vo veci samej, neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 137/2007 konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzala sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

22. Napriek uvedenému ústavný súd pripomína, že v potenciálnom prípade vrátenia veci na ďalšie konanie okresnému súdu ako súdu prvého stupňa povinnosť konať bez zbytočných prietáhov vyplýva pre konajúci súd priamo z garancií čl. 48 ods. 2 ústavy.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

25. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

23. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € z dôvodov v nej uvedených.

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

27. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia. Pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Ústavný súd vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 137/2007, berúc do úvahy konkrétne okolnosti danej veci, považoval priznanie sumy 1 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

29. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

30. Ústavný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením napokon rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní o jej sťažnosti. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Úhradu trov konania priznal ústavný súd za tri uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke priznal ústavný súd odmenu za každý úkon právnej služby po 143 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon právnej služby v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 454,74 €. Právny zástupca sťažovateľky preukázal, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty predložením osvedčenia o registrácii pre daň, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, a teda priznal úhradu trov sťažovateľky v celkovej sume 545,68 €.

31. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017